

20. september 2018

Valg mellem statsgaranti og selvbudgettering i 2019

En kommune kan ved hvert budget vælge mellem et statsgaranteret indtægtsgrundlag eller et eget skøn for indtægtsgrundlaget, hvilket kaldes selvbudgettering. Beslutningen træffes som en del af vedtagelsen af budgettet og er bindende for budgetåret.

Ved statsgaranti er kommunen sikret indtægter fra indkomstskat, tilskud og udligning beregnet ud fra et udskrivningsgrundlag og et folketal. De to beløb er beregnet af Økonomi- og Indenrigsministeriet, og er meldt ud kort tid efter indgåelse af økonomiaftalen.

Ved selvbudgettering skønner kommunen selv sit beskatningsgrundlag for personindkomster, og sit folketal, mens tilskuds- og udligningsbeløb beregnes som konsekvens heraf. Dog genberegnes både skatteindtægter, tilskud og udligning ud fra den faktiske udvikling i beskatningsgrundlag og udgifter for både kommunen selv og for landet som helhed. Forskellen mellem beløbet modtaget i året og de genberegne beløb, afregnes med kommunen som efterregulering tre år efter.

Selvbudgetterende kommuner realiserer en gevinst hvis de faktiske nettoindtægter overstiger det statsgaranterede indtægtsniveau. Men omvendt bærer de også risikoen for, at de faktiske nettoindtægter bliver lavere end de statsgaranterede. Det kan fx være som følge af en anderledes udvikling i konjunkturerne end forventet, eller ændrede forudsætninger i de øvrige komponenter, som indgår i Finansministeriets skøn for væksten i udskrivningsgrundlaget.

Statsgarantien for den enkelte kommune beregnes ud fra den såkaldte garantiprocent, som udtrykker væksten fra det senest opgjorte indkomstår (korrigeret for efterfølgende lovændringer) og til budgetåret. Garantiprocenten for 2019 udtrykker således den samlede vækst fra 2016 til 2019 og er af Økonomi- og Indenrigsministeriet fastsat til 11,1 %. Ved sammenligning af selvbudgettering og statsgaranti har det derfor betydning hvilken vækst, der realiseres i 2016, 2017 og 2018.

Den aktuelle situation – statsgaranti eller selvbudgettering i 2019?

KL's tilskudsmodel fremskriver data for skattegrundlag og befolkningsudvikling lokalt og nationalt, samt skøn over udviklingen i skattegrundlagets komponenter på landsplan. Prognosens skøn over den enkelte kommunes udskrivningsgrundlag hviler på forudsætninger om vækst, beskæftigelse, lønudvikling mm. i den enkelte kommune, og i hele landet. Prognosen tager afsæt i regeringens Økonomisk Redegørelse pr. august 2018.

Generelt gælder, at det vil være en fordel at vælge statsgarantien, hvis den indeholder:

- A) et højere folketal end kommunens egne forventninger og
- B) en højere vækst i udskrivningsgrundlaget end kommunens egne beregninger

ad A) Højere folketal ved statsgaranti end kommunens egne forventninger

Det er indbyggertallet fra Danmarks Statistiks prognose, som lægges til grund for statsgarantien. Danmarks Statistik baserer sin prognose på de fire foregående år. Da Ishøj Kommunes indbyggertal er vokset rigtig meget i perioden 2014 – 2017, fortsætter Danmarks Statistik denne udviklingstendens i sin prognose, og opjusterer befolkningstallet til 23.364 indbyggere pr. 1. januar 2019.

I perioden fra 1. januar til 1. september 2018 er det opgjorte befolkningstal i Ishøj kommune imidlertid faldet med 19 personer, fra 22.988 til 22.969 indbyggere. Der er således langt til at nå indbyggertallet i Danmarks Statistiks prognose pr. 1. januar 2019.

Hvis Ishøj Kommune valgte selvbudgettering med et realistisk (omend lidt optimistisk) bud på fx 23.050 indbygger, hvilket er 119 personer lavere end Kommunens egen befolkningsprognose har estimeret, og 314 personer lavere end Statsgarantien lægger til grund, vil det være et relativt ugunstigt valg, jf. nedenstående tabel.

Tabel 1. Nettoprovenu ved hhv. garanti og selvbudgettering 2019

(1.000 kr.)	Ved statsgaranti (1)	Ved selvbudgettering (2)	Forskel (2) - (1)
Indkomstskatteprovenu	849.824	852.781	2.957
Foreløbig tilskud og udligning 1)	849.306	825.092	-24.214
Nettoprovenu	1.699.130	1.677.873	-21.257
Samlet efterregulering 2019 i 2022	0	7.365	7.365
I alt inkl. efterreguleringer	1.699.130	1.685.238	-13.891

Kilde: KL's tilskudsmodel Tabel 8E: Beregning af nettoprovenu ved hhv. garanti og selvbudgettering 2019

Ad B) Højere vækst i udskrivningsgrundlaget med statsgarantien end kommunens egne beregninger
Tabel 1. viser, at indkomstskatteprovenuet vil blive ca. 3 mio. kr. mindre ved statsgarantien end ved valg af selvbudgettering. Men da de foreløbige tilskuds- og udligningsbeløb dels omgående vil blive nedjusteret med 24,2 mio. kr., og først efterreguleret positivt med 7,4 mio. kr. i 2022, vil det samlede nettoprovenu ift. udskrivningsgrundlaget for Ishøj Kommune **ved valg af statsgarantien samlet set give ca. 13,9 mio. kr. mere i provenu end tilsvarende ved valg af selvbudgettering.**

Med udgangspunkt i ovenstående argumenter anbefaler Center for Borger, Økonomi og IT at der vælges det statsgaranterede udskrivningsgrundlag, frem for selvbudgettering for budgetåret 2019.

Et "historisk" tilbageblik 2014-2017

Befolkningstallet i Ishøj Kommune steg meget for hvert år i perioden 2012-2015. Ministeriet har i sin udmelding om statsgaranti således undervurderet befolkningsudviklingen i Ishøj i de fire seneste år.

Tabel 2. Skøn og det faktiske betalingskommunefolketal

	2015	2016	2017	2018
Faktiske folketal pr. 1. januar	22.025	22.358	22.719	22.988
Faktiske folketal betalingskommune	22.106	22.454	22.814	23.094
Ministeriets skøn for betalingskommunefolketal	21.833	22.385	22.779	23.223
Forskel mellem skøn og det faktiske betalingskommunefolketal	-273	-71	-35	129

Som vist i nedenstående tabel har statsgarantien alligevel været en fordel frem for selvbudgettering i de tre **endeligt opgjorte år.**

Tabel 3. Statsgaranti vs. selvbudgettering 2012 - 2015

		2014	2015	2016
Indkomstskatteprovenu	Budgetteret (statsgaranti)	754.384	757.596	772.167
	Endeligt opgjort	724.030	754.552	782.670
	Forskel	-30.354	-3.044	10.503
Efterregulering (3 år efter; dvs. 2016 efterreguleres i 2019)		12.799	368	-16.652
Resultat i alt		-17.555	-2.676	-6.148

Kilde: KL's tilskudsmodel